

TEMYİZ İNCELEMESİNDE “İÇTİHAT EKSENLİ” YAKLAŞIM VE DANIŞTAY İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

“PRECEDENT-ORIENTED” APPROACH IN APPELLATE REVIEW AND SOLUTION PROPOSALS FOR THE COUNCIL OF STATE

Dr. Yunus Emre YILMAZOĞLU*

ÖZ

Yargı sistemlerinde ilk derece ve istinaf mahkemeleri, maddi vakıa incelemesi sonucunda ilgili hukuk kurallarını uygulayarak somut uyuşmazlıkları çözüme kavuşturmaktadır. Yüksek mahkemeler ise içtihatlarıyla yargı uygulamasına yön vermekte ve hukuk uygulamasında belirlilik ve öngörülebilirliği sağlamaktadır. Bu nedenle yüksek mahkemelerin örgütlenme ve çalışma prensiplerinin, ilk derece ve istinaf mahkemelerinden ayrı ve içtihatlarla hukuk uygulamasına yön verme amacını sağlayacak nitelikte olması gerekir. Anayasa’da bir yüksek mahkeme olarak düzenlenmiş Danıştay, Anayasa ve kanunlarla kendine verilmiş diğer görevlerin yanında, bölge idare mahkemelerince istinaf incelemesi sonunda verilen ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda temyiz edilebileceği öngörülen kararları, bu konuda hukuki yararı bulunanların talebi üzerine temyiz incelemesine tabi tutmaktadır. Günümüzde Danıştayın bir içtihat mahkemesinde olması gerekenin çok üstünde bir iş yüküyle faaliyet göstermesi ve içtihat mahkemelerinin örgütlenme ve çalışma prensipleriyle örtüşür bir biçimde çalışmaması, içtihat mahkemesi olarak görev yapmasının önündeki en büyük engeli oluşturmaktadır. Bu sorunun çözümü, ülkede, idari uyuşmazlıklar açısından hukuki belirlilik ve öngörülebilirliğin sağlanması ve idari

Makalenin Geliş Tarihi : 29.06.2023

Makalenin Kabul Tarihi : 12.07.2023

DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/tcdanistay.5>

* Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu Kıdemli Tetkik Hâkimi
yemrey82@gmail.com ORCID ID: 0000-0003-4485-7439

yargıya olan güvenin arttırılabilmesi açısından önem arz etmektedir. Danıştayın temyiz incelemesi yoluyla verdiği kararların içtihadi bir nitelik arz etmesi ve hukuk uygulaması açısından yön gösterici nitelikte olması Danıştayın içtihat mahkemesi olma hüviyetini ön plana çıkarabilecek bazı yaklaşım değişiklikleri ile yapısal tedbirlerin alınmasına bağlıdır. Bu çalışmada, Danıştayın tam anlamıyla içtihat mahkemesi olarak çalışmamasının hukuk sisteminde neden olduğu sorunlar ve içtihat mahkemesi hüviyetinin kazanılması için gerçekleşmesi gereken yaklaşım değişimi ile alınması gereken yapısal tedbirler (filtraj, temyiz izni sistemi, liste usulü ile karar verme gibi) incelenerek çözüm önerileri getirilmeye çalışılacaktır. Bu bağlamda yeri geldikçe bu çözüm önerileri karşılaştırmalı hukuktan örnekler ile desteklenecektir. Çalışmanın kapsamını aşmamak amacıyla yargısal görüş müessesesine başka bir incelemede yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yargısal Denetimin Sınırlanması, Filtreleme, Temyiz İzni, İçtihat

ABSTRACT

In judicial systems, courts of first instance and appellate courts resolve concrete disputes by examining the material cases and applying relevant legal rules. High courts, on the other hand, are institutions that guide judicial practice through their precedents and ensure certainty and predictability in legal practice. Therefore, the principles of organization and operation of the high courts should be separate from the courts of first instance and appellate courts and should be of a nature that will ensure the purpose of guiding the practice of law through precedents. In addition to performing various tasks assigned to it by the Constitution and laws, the Council of State, established as a supreme court in the Constitution, reviews the decisions rendered by regional administrative courts following the appellate review (appeal on points of fact and law), and it subjects them to a review process of cassation (appeal on points of law), as envisaged in the Administrative Procedure Law No. 2577, upon the request of parties with a legal interest in the matter. Currently, the Council of State faces the greatest obstacle to functioning as a court of precedents due to an excessive workload, surpassing what is expected of a court of this nature, and working in a manner inconsistent with the organizational and operational principles of a court of precedents. This situation hinders the provision of legal certainty and predictability in

terms of administrative disputes in the country and leads to a loss of reputation for the administrative judiciary. The Council of State's role as a court of precedents, with its decisions through the cassation review (appeal on points of law) having a precedent-setting nature and providing guidance in legal practice, depends on the implementation of certain approaches and structural measures that highlight its status as a precedent-setting court. In this study, the problems caused by the Council of State not functioning as a court of precedents in legal practice will be examined and solution proposals will be presented by exploring the necessary approach change and structural measures (filtering mechanisms, leave to appeal system, decision-making through a list system, etc.) to acquire the status of a precedent court. In this context, where applicable, these solution proposals will be supported with examples from comparative law. In order not to exceed the scope of the study, the institution of judicial opinion will be included in another review.

Keywords: Limitations on Judicial Control, Filtering, Leave to Appeal, Case-Law